

Egy rendőr tábournoki zubbony története

Pár hónappal ezelőtt megkeresett telefonon az egyik gyűjtő társam, hogy van egy 1990-es rendszeresítésű, szilvakék (sötétkék) rendőr tábournoki zubbonya eladó. További információja amit átadott az volt, hogy Debrecenből került elő, eredeti használójáról, tulajdonosáról nem tud semmit, dandártábournoki rendfokozatú. Tanulmányom célja egy megtörtént eseménysorozat bemutatása, amely feltételezésektől nem mentes, viszont mindenképpen tanulságos.

A megegyezést követően megérkezett postán a csomag. Kibontását követően elégedettséggel szemléltem a zubbonyt (01 kép). A fém tölgyfalombokon és a vállszalagon kívül semmi nem volt rajta. A zsebekben kutattam valami plussz információmorzsa után, az eredeti tulajdonosára vonatkozó bármilyen jelet kerestem.

Egyedi azonosításra azért alkalmasak a vállszalagos tábournoki zubbonyok, mivel 2001-ben új társasági ruházatot rendszeresítenek a Rendőrségnél, és az újonnan kinevezett tábournokoknak már azt kellett a szabóságon elkészíttetniük maguknak. Viszont 2001-ig az aktív rendőr tábournokok ruházata ismert, egyedi azonosításuk lehetséges azáltal, milyen jelvényeket és szalagsáv sorokat viseltek.

Bonyolítja a helyzetképet, hogy sok nyugdíjas tábournok is (akik 1990-ben vagy 1991-ben lettek nyugállományúak) elkészítette az 1990M rendőr tábournoki ruházatot. Ladvánszky Károly ny.á. r. altábournagy (1990-ig az ORK vezetője) például a 2001M társasági ruházatot is elkészítette magának, melyben több eseményen meg is jelent.

Minden ruházat esetében a viselt jelvények, kitűzők, szalagsáv sor, karjelvény és a rendfokozat valamint a ruha anyaga vihet közelebb annak tulajdonosának megállapításához.

01 kép

Furcsa dolgokat kezdtem észrevenni:

1. A fém tölgyfalombok alól hiányoztak a kék posztóalátétek (02, 03 kép).
- 2.

02 kép

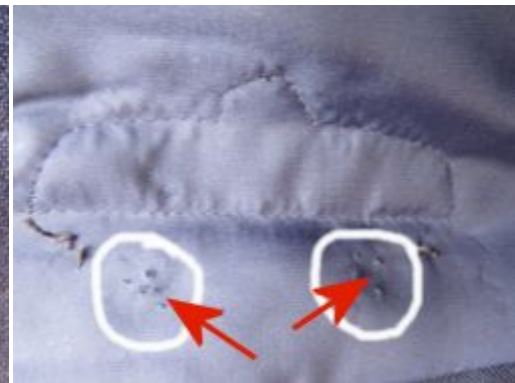

03 kép

3. A jobb oldali mellseb fedő részén vízszintesen két-két apró lyuk van. A zsebfedő széleitől és középpontjától egyforma távolságra vannak, azaz itt egy tárgynak kellett lennie, melynek két tűs felfogatása van (04 kép). A belső oldalon viszont három-három szúrásnyom látszik (04A kép)

04 kép

04A kép

4. A jobb oldali zseb felett hímzett állománykategóriát kifejező textil jelvény varrási nyomait találtam (05 kép). A meglepő azonnal a mérete volt. A rendőr tábornokok által is használt textiljelvény nagyobb. A belső oldalon is jól látszik a varrás helye (5A kép).

05 kép

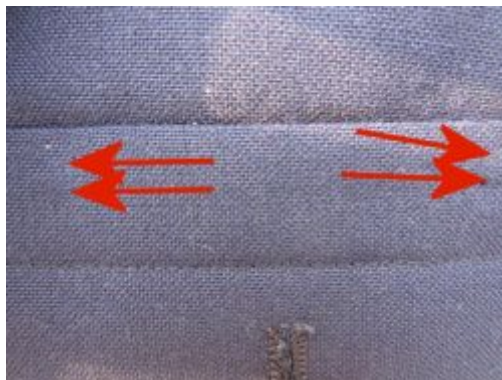
05A kép

5. A jobb zseben függőlegesen két cérnahurok, melyek közül az egyik teljesen át van vágva (06 kép). Itt biztosan valamelyik jelvény volt, feltételeztem, hogy a Vezérkari Akadémiai.

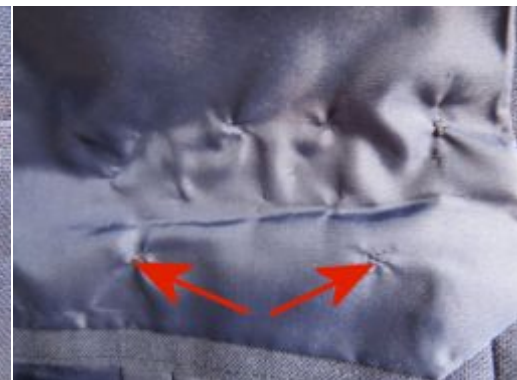

06 kép

6. A bal oldali zsebtakaró felső részén szintén szokatlan jelenséget tapasztaltam. A zseb középvonalától a szélekig egyforma távolságban, szimmetrikusan elhelyezkedik 2-2 lyuk függőlegesen (07, 07A kép). Itt is többször tettek fel valamilyen tárgyat? Nem, itt egy jelvény volt cérnahurkokkal rögzítve. Később bemutatom.

07 kép

07A kép

7. A bal zseb felett kettő és fél soros szalagsáv sor felvarrási nyomokat találtam (08, 08A kép). Ebben nincs is semmi szokatlan, de a későbbi információk és fényképek döntően hozzájárultak a végső következtetésekhez.

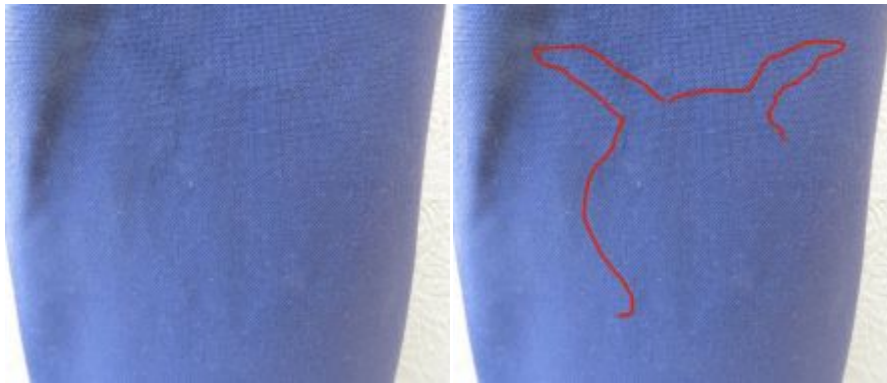

08 kép

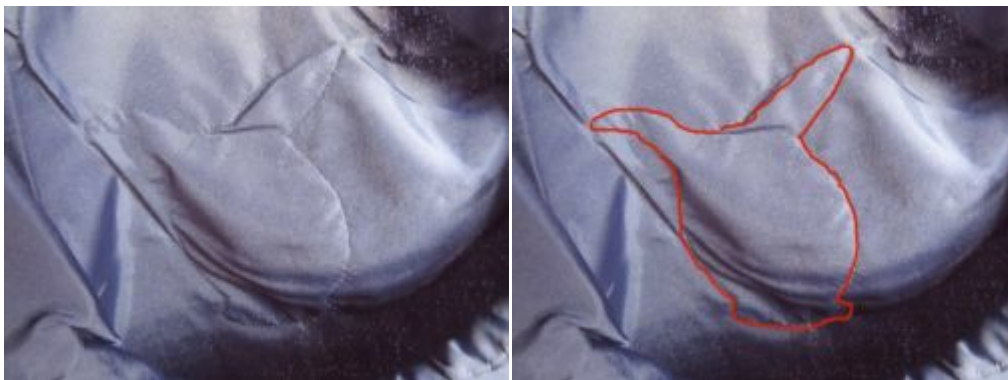
08A kép

8. A vállszalagos zubbonyt viselő rendőr tábormokoknál nem volt jellemző a karjelvény viselete. A bal kart ellenőriztem először, melyen mindig az adott megye vagy országos hatáskörű szerv karjelvényét kell viselni. A vizsgálat során találtam valamit, ami azonnal eldöntötte bennem, hogy ez nem egy rendőr tábornoki zubbony. A bal karon a Szentgyörgyi Dezső Harcászati Repülőezred (később Bázis) nagy méretű karjelvényének felvarrási nyomait találtam (09, 09A, 09B, 09C kép). Aki ismeri az 1990 utáni Honvédség karjelvényeit, azonnal felismeri ezt az egyedi formát.

09 kép

09A kép

09B kép

09C kép

Mérgesen, de visszafogott hangnemben hívtam fel telefonon a gyűjtőtársat. Közöltem vele a megállapítást, hogy ez nem rendőr hanem repülő tábormoki zubbony, ráadásul azonosítható is lehet a karjelvény miatt, hogy Kecskeméten volt a Repülőezred vagy a Repülőbázis parancsnoka. Megegyeztünk, hogy a cserét érvénytelenítjük.

Nem hagyott nyugodni a helyzet, ezért megkerestem a Molnár Sándort - a Magyar Katonai Egyenruhák 1957-1990 című könyv társszerzőjét -, akitől kértem, hogy azonosítsa be nekem egy repülő tábormokot, akinek a kék, vállszalagos zubbonya nálam van. Azonnal tájékoztatott, hogy a Honvédségnél a repülő tábormokok soha nem viseltek kék, vállszalagos zubbonyt. Hozzátette gyorsan, hogy szerinte ez a zubbony volt nála beazonosítás céljából, nadrággal együtt. Erről Ő szakvéleményt is készített, melyet engedélyével teljes terjedelmében ismertetek:

SZAKVÉLEMÉNY

sötétkéék tábornoki egyenruha

1. ALAPVETÉSEK

- Az első ránézésre korrektnek tűnő sötétkéék („repülő-dandártábornoki”) egyenruha eredetiségével kapcsolatban tüzetesebb vizsgálat alapján számos ponton kétely merülhet fel.
- Bár az a tény önmagában, hogy a repülő-tábornokok régi mintájú (egyenes zsebfedő, középvonalban három gomb) köznapi egyenruhája 1992 és 2001 között keki színű volt, a 2001 után rendszerbe állított, immáron sötétkéék köznapiit pedig csak és kizárólag az új szabásmintának (ívelt zsebfedő, középvonalban négy gomb) megfelelően készítik, nem perdöntő erejű, hiszen nem kizárható az egyszerű anomália, ám számos jel alapján mégis arra a következtetésre kell jutni, hogy a szóban forgó egyenruha hamisítvány.
- A továbbiakban két szempontrendszer mentén támasztom alá a szóban forgó egyenruha hamisítvány voltát. Az első szempontrendszer keretében azokat a kérdéses pontokat szedem össze, amelyek magával az egyenruhával, annak konkrét jellemzőivel kapcsolatosak, a második szempontrendszer keretében pedig a tágabb, egyenruha-, illetve származástörténeti pontokat.

2. AZ EGYENRUHA JELLEMZŐI

- Első megállapításként rögtön leszögezhető, hogy a zubbony és a pantalló nem összetartozó darabok. Számottevő színeltérés mutatkozik közöttük, és a tropikálszövés sem teljesen azonos. De ami a legfontosabb bizonyíték, az a pantalló hátsó zsebében található szabócímke, pontosabban az arra írott név, ez alapján ugyanis tudható, hogy a pantalló Kovács Zoltán dandártábornoké volt, aki a HM-HVF személyügyi főnöki posztját töltötte be a 2000-es években. Ugyan kék egyenruhát viselt, életútja azonban semmilyen módon sem kötődik a kecskeméti katonai repülőtérhez. A továbbiakban emiatt a pantallót nem is vizsgálom, annak eredetiségéhez kétség sem fér, ugyanakkor ahhoz sem, hogy semmi köze a zubbonyhoz (utólag lettek párosítva), így azt semmilyen módon sem validálja, a zubbony kérdése önállóan vizsgálandó.
- Ami a zubbonyt illeti, a szerelékek első ránézésre hitelesnek tűnnek, a szalagsáv sor alapján olyan kecskeméti pilóta lenne valószínűsíthető, aki a rendszerváltás környékén került nyugállományba, ezredesként, majd később előléptették tábornokká. A tüzetesebb vizsgálat ugyanakkor a következő (kérdéses) pontokat dobja fel:
  - a galléron lévő tábornoki tölgyfalombok rögzítése csak a tűpárok egyik tűjével történik, ami teljességgel szokatlan megoldás, a tábornoki ruházaton effajta hanyagság nem szokott előfordulni. A tölgyfalombok alatt/0,5 centiméterrel mellett végig színeltérés látszik, ami arra utal, hogy ott valamilyen anyag feküdt fel a gallérra, ezt a hipotézist erősítik a varrás által hagyott, több ponton is látható finom lyukacsok. Ez alapján az valószínűsíthető, hogy a zubbony rendőrtábornoki volt, hiszen ott jellemző a kék alátétposztó használata a tölgyfalombok alatt.
  - a kecskeméti karjelzés géppel van felvarrva, és a vállvarrástól való távolság is a szabályszerű 13 cm. A karjelzés alatt korábbi karjelzés varrásnyoma nem található.
  - a szalagsáv sor hibás sorrendű, a 200 (sárga), 350 (piros), 550 (kék), 800 (fehér), 1000 (piros), 1500 óra (kék) után 3000 órás (zöld) szalagsáv következik, 2000 óra (fehér) helyett. Ez természetesen nem perdöntő, de egy mindenképpen figyelembe veendő tényező a ruha egészének vizsgálata során. A szalagsáv sor Kiváló Szolgálatért Érdemrend szalagsávval kezdődik, ami rendszerváltás előtti vagy közvetlenül körülötte nyugdíjazásra utal.
  - a szalagsáv sor alatti cérnahurkok pilótajelvény számára készültek, a felvarrásjelölő kréta (ceruza) nyoma ugyanakkor látszik, ami valószínűsíti, hogy jelvény nem vagy keveset volt a zubbonyon.
  - a hivatásállomány-jelző társasági, habár maga a ruha köznapi, ez 2001 utánra datálja a zubbonyt, ami szintén kételyre okot adó pont, hiszen a zubbony precizitása alapján azt gondolhatnánk, hogy tulajdonosa rendkívüli mértékben ügyelt az előírásokra (kivéve azt, hogy az 1992M repülő-tábornoki köznapi egyenruhát keki színben kellett elkészíteni), így feltételezhető

lenne, hogy 2001 után elkészítette (volna) az új mintájú köznapi egyenruháját, ami feleslegessé tette (volna) a régi mintájú egyenruhát, annak köznapi hivatásosállomány-jelzőjével együtt.

- o a zubbony összbenyomását tekintve egy pontosan összerakott rekonstrukciónak tűnik, a rekonstruáló személy magas szinten tisztában lehet az öltözködési előírásokkal, illetve a pilóta-egyenruhák karakterjegyeivel. Ennek ellenére 99%-os valószínűséggel feltételezhető, hogy egy átalakított rendőrtábornoki zubbonyal állunk szemben.

2. EGYÉB PONTOK/KONTEXTUS

- Fontos hangsúlyozni, hogy ez az egyenruhatípus elvileg nem létezik, az öltözködési szabályzat nem ismeri, rendszeresítésre nem került, és mindössze egyetlen fényképes evidencia ismert (Pető István: <http://www.mh59.hu/rovatok/hu/bazis/bazispk/>). Pető Istvánt – kapcsolaton keresztül – megkérdeztük, ő pedig arról számolt be, hogy a fotón látható zubbonyt „ráadták” a tábornoki előléptetése után, hogy elkészülhessen a hivatalos fénykép. A zubbony ugyanakkor nem a katonai ruházati ellátási rendszerén keresztül került hozzá, az ő egyenruhája akkor még a szabónál volt, vélhetően egy rendőrségi vonalról kölcsönvett ruhát adtak rá. Ez alapján valószínűsíthetőnek tűnik, hogy a kék 1992M repülő-tábornoki egyenruha csak fikció, még anomáliaként sem létezett, különösen ha figyelembe vesszük, hogy 1992 és 2001, az új mintájú kék köznapi bevezetése között nagyjából 15 repülő-tábornoka lehetett a Magyar Honvédségnek. Természetesen 100%-os biztonsággal nem zárható ki az egyenruha létezése, de fényképes vagy fizikai bizonyíték előkerüléséig ennek ellenkezője a javasolt hipotézis.
- Mindenképpen fontos lenne a zubbony forrását felkutatni, egy esetleges validálást egy hiteles eredettörténet jelenthet, ám addig is javaslom a legteljesebb kételyt a zubbonyral kapcsolatban.

Budapest, 2016. április 10.

A szakvélemény elolvasása után a beemelt linken keresztül megtaláltam azt a fotót, melyen Pető tábornok tényleg egy kék, vállszalagos zubbonyban van (10 kép). Érdekesség, hogy a fotó egy ideje kicserélődött az adott honlapon, melyen már nem látszanak ékítmények és a minősége is jobb (10A kép).

10 kép

10A kép

A gyűjtőtársától elkértem azt a fotót, amelyet ő készített a zubbonyról (11 kép). Ekkor már több mozaik darab kezdett értelmet nyerni, azonnal be lehetett illeszteni a helyére.

11 kép

Ismét megkerestem a gyűjtőtársat, aki elmondta, hogy a szakvélemény elolvasását követően benne is tudatosult, itt valami nem jó. Mivel a névtáblát és a repülős jelvényt nem kapta meg arról a helyről ahonnan beszerezte, így az ékítményeket (hivatásos állományt jelző textil jelvény, szalagsáv sor, karjelvény, Vezérkari Akadémiai jelvény) levette, és már rendőr tábournoki zubbonyként akarta értékesíteni.

Unszolásomra a szakvéleményben is körülírt repülőtábournoki nadrágot és a szalagsáv sort (12 kép) is megkaptam tőle. A textil szalagsáv sor természetesen illeszkedett a varrási pontokhoz a zubbonyon (12A kép).

12 kép

12A kép

Megállapításaim, konklúzióim

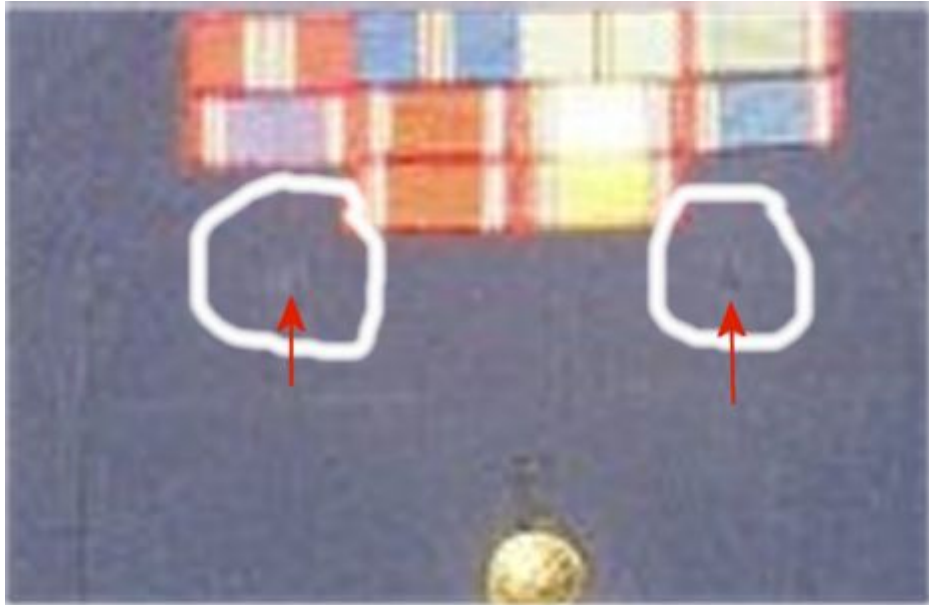
A szakvélemény teljes körűen kitárgyalja miért is nem lehetett a kérdéses zubbony hivatalos rendszeresítésű a Magyar Honvédségnél, ez tény. Azonban a rendőrségi szakzsargonban ismert "több mint gyanús" kifejezés a részemről arra értendő, hogy a leírások és a beszerzett fotók alapján bátorkodom kijelenteni: az a lecsupaszított zubbony van a birtokomban, melyet Pető István viselt a protokoll fotózás alkalmával.

1. Számos rendőri, katonai tárgyak gyűjtésével hosszú ideje foglalkozó ismerősöm egybehangzó véleménye, ilyen jellegű esetleges hamisítással soha nem találkozott. Valakinek nagyon tudnia kellett volna, hogy Pető rendőr tábornoki zubbonyt viselt, milyen felszereltségű volt akkor, a fotózás alkalmával. A hivatalos fotón ráadásul nem látszik a Vezérkari Akadémiai jelvény és a karjelvény sem. Ugyan nem sokból tart egy hivatalosnak is betudható névtáblát készíttetni valamint a repülő jelvényt beszerezni. Ugyanis ez a gyűjtőtársam birtokában nem volt, a zubbonyt azok nélkül vásárolta meg, azokról a neki eladónak sem volt tudomása. Ez erősíti azt a tényt, hogy a fotózás után ezeket Pető levette vagy levetette a zubbonyról. Gondolom feltett szándéka volt visszaadni a zubbonyt eredeti tulajdonosának, de feltételezhető az is, hogy ekkora átalakítást követően az nem kérte vissza, esetleg eleve Petőnek adta.
2. Kitől kérhette kölcsön a zubbonyt Pető István? Nem tudjuk. Sajnos a szakvélemény is kimondja, Pető nem emlékszik kitől kapta. Utólagosan, közvetett módon én is megkerestem tábornok urat, aki újabb információval nem tudott szolgálni.

Találgatás: Pető István 2004. június 01.-i hatállyal lesz dandártábornok (53/2004. (V. 28.) KE határozat). Kecskeméten szolgál. A repülés szerelmese Gergényi Péter rendőr vezérőrnagy volt, aki ekkor már Budapest Rendőrfőkapitánya, de 1996-2003 között a Bács-Kiskun MRFK vezetője. Utóda Király Ferenc rendőr ezredes, aki viszont csak 2005-ben lesz dandártábornok. Gergényinek lehetett egy felesleges dandártábornoki zubbonya, hiszen 2004. április 24.-i hatállyal lett vezérőrnagy.

3. Közvetett módon bizonyíthatja a szalagsáv sor is, hogy ezt a zubbonyt Pető István viselte. A protokoll fotón laikus számára egyáltalán nem azonosítható módon látható, milyen kitüntetések szalagjai vannak feltéve. Ezáltal vagy egy hozzáértő személy készíthette el, vagy ténylegesen Pető által is viselt zubbonnyal van dolgunk. Felmerült Molnár Sándorban az a kérdés, hogy Pető pályafutásához egyáltalán nem illő szalagsáv sor miért is kerülhetett fel a zubbonyra? Bizonyosan kellett volna legalább 3-4 1990 utáni kitüntetés szalagjának is szerepelnie a sorban. Például Tiszti Szolgálati Jel II. és III. fokozata, Honvédelemért Kitüntető Cím valamelyik fokozata.
4. A Vezérkari Akadémiai jelvény felső cérnahurka el lett vágva. Ennek egy célja lehetett, hogy a jelvényt minél előbb levegyék. Kis türelemjátékkal egyébként amit felhelyeznek ilyen hurkokra, le is vehető. A gyűjtőtárs által szolgáltatott fotón - 11 kép- még a jelvény a helyén van!
5. A 10. számú képen jól látszik a bal oldali zsebtakaró felett az Aranykoszorús I. osztályú hajózó jelvény (más néven: "Repülő hivatásos állományú aranykoszorús jelvény"). Az észrevételeim 5. pontjában említett két dupla lyuk ennek a jelvénynek a rögzítésére szolgáló cérnahurkok helye. A cérnahurkokat eltávolították, feltételezhetően a gyűjtőtárs, mivel az általa szolgáltatott fotón - 11 kép - kinagyítva még láthatjuk azt (13 kép).

13 kép

Mindenkinek joga eldönteni a fentiek alapján, hogy számára mi az elfogadható magyarázat, feltételezés és mi nem. Egy dologban viszont mindenki egyet érthet. Pető István tábornok a protokoll fotózás alkalmával egy a Honvédségnél nem rendszeresített, rendőr tábornoki vállszalagos zubbonyban áll fényképezőgép elé. A zubbonyt e célból teljesen átalakítják.

Tisztelettel: Varga Ottó